

Slöjans revolution – Irans väg mot demokrati?

En kvalitativ fallstudie om demokratiseringsprocessen i Iran och dess förutsättningar för demokrati

Dara Aban

Dokument: Självständigt arbete
Huvudområde: Statsvetenskap
Högskolepoäng: 15 HP
Termin/år: VT 2023
Handledare: Gertrud Alirani
Examinator: Gustav Lidén
Kurskod: SK026G

Vid Mittuniversitetet finns möjlighet att publicera examensarbetet i fulltext i DiVA (se bilaga för publiceringsvillkor). Publiceringen sker i open access, vilket innebär att arbetet blir fritt tillgängligt att läsa och ladda ned på nätet. Därmed ökar spridningen och synligheten av examensarbetet.

Open access är på väg att bli norm för att sprida vetenskaplig information på nätet.

Mittuniversitetet rekommenderar såväl forskare som studenter att publicera sina arbeten open access.

Jag/vi medger publicering i fulltext (fritt tillgänglig på nätet, open access):

- Ja, jag/vi godkänner publiceringsvillkoren.
- Nej, jag/vi godkänner inte att mitt självständiga arbete publiceras i det offentliga gränssnittet i DiVA (Endast arkivering i DiVA).

Nacka 2023-08-29

Ort och datum

Statsvetenskap C, SK026G

Program/Kurs

Dara Aban

Namn (alla författares namn)

1992

Födelseår (alla författares födelseår)

Abstract

The purpose of this study is to attempt to answer if, and if so, which phase of the democratization process Iran is in, and what the country's prerequisites for democracy look like. The study is a qualitative case study and is mainly based on Dankwart Rustow's transition theory, Ron Eyerman and Andrew Jamison's social movement theory and Sharon E. Nepstad's theory about revolutions and non-violent movements. I also present Robert A. Dahl's polyarchy theory to explain the overarching definition of democracy the study is based on and to find out the level of democracy in the Iranian society. The primary purpose is thus to present if, and if so, which phase has been fulfilled, according to Rustow's transition theory. I will also present the social movements in the context of the ongoing protests and if and how social media has had an impact.

Iran does almost fulfil the two first phases in Rustow's transition theory, and the social movements can be interpreted as mostly nonviolent, which is a normal way to go to reach a democratic transition. But with the empirical basis it seems that the state is not interested in talks and use violent methods against the protesters. Certain democratic principles are followed, but these are limited through a complex system which almost completely limits the possibility to fulfil Dahl's institutions. Being located among authoritarian states doesn't neither improve the possibilities for a democratic transition, and despite a more united population than before it can be stated, due to a excluding opposition, that an Iranian democracy is out of reach and the underlying reasons are mainly due ethnic, religious and political differences.

Keywords: *democracy, democratization, transition, authoritarian, non-democracy, social movements, revolution, protests*

Ordlista

Majlis = Iranska parlamentet

IRGC = Islamiska revolutionsgardet

ADFIRAN = Alliansen för demokrati och frihet i Iran

Komala = Komala-partiet i Iranska Kurdistan

PDKI = Demokratiska partiet i Iranska Kurdistan

NCRI = Irans nationella motståndsråd

Innehållsförteckning

1. Inledning	8
1.1 Bakgrund	8
1.2 Problemformulering och syfte	8
1.3 Frågeställning	9
1.4 Avgränsning	9
1.5 Disposition.....	9
2. Teori och tidigare forskning	11
2.1 Polyarki	11
2.2 Transition to Democracy	11
2.2.1 Enhetsfas	12
2.2.2 Upplösningsfas	13
2.3 Sociala rörelser	14
2.3.1 Sociala rörelser – struktur och praxis	15
2.3.2 Revolutioner och ickevåldsrevolter	15
2.4 Tidigare forskning	16
2.4.1 Demokrati i Iran – en omöjlighet?.....	17
2.4.2 Den gröna revolutionen	18
3. Metod och material	19
3.1 Metod	19
3.2 Material och informationssökning.....	21
4. Reliabilitet, validitet och forskningsetik	25
4.1 Reliabilitet och validitet	25
4.2 Forskningsetik	25
5. Redogörelse för det analyserade materialet	27
5.1 Bakgrund om Iran.....	27
5.1.1 Islamiska republiken Iran	27
5.2 Sløjans revolution – den gemensamma revolutionen	28
5.2.1 Regimen förlorar kontroll.....	30
5.2.2 Sociala rörelser i kontexten av protesterna.....	31
6. Analys	33
6.1 Hur demokratiskt är Iran?.....	33
6.2 Vart i demokratiseringsprocessen befinner Iran sig?	34
6.2.1 Enhetsfas	34
6.2.2 Upplösningsfas	36

6.2.3 Sammanfattning.....	36
6.3 Sociala rörelser och metod för förändring.....	37
6.3.1 Oppositionella rörelser	37
6.3.2 Sociala mediers inverkan.....	38
6.3.3 Metod för förändring	38
6.4 Irans förutsättningar för demokrati.....	39
7. Slutsats	41
7.1 Målsättning.....	42
Källförteckning	43

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Trots sanktioner och flertalet folkliga protester i Iran genom åren har den islamiska regeringen lyckats behålla makten. I stället för att tillgodose medborgarnas önskemål om grundläggande rättigheter har folket mötts av våld och repressalier vilket har föranlett att begrepp som demokrati och fri- och rättigheter ständigt varit frånvarande i det iranska samhället. Men samtidigt som detta arbete författas pågår det nya protester i Iran som har gett hopp om förändringar. Det som gör dessa protester särskilt anmärkningsvärda är att medborgarna, oavsett bakgrund, protesterar för en förändring av det politiska systemet. Den 16:e september 2022 omkom Jina Mahsa Amini, 22 år gammal, till följd av polisbrutalitet. Efter ett besök i huvudstaden Tehran frihetsberövades hon av moralpolisen, vars uppgift är att kontrollera hur kvinnor klär sig, eftersom hon bedömts bryta mot landets klädkoder. Det har även spekulerats huruvida hennes etniska bakgrund haft en inverkan i händelsen för hennes död eftersom kurder och andra minoriteter i Iran diskrimineras.¹

Ilcka över Aminis död utlöste en våg av protester och kvinnor över hela världen visade sitt stöd genom att vägra bära slöja, klippa av en del av sitt hår och skandera slagord. Initialt var det kvinnorörelser som protesterade men detta utvecklades därefter till att fler anslöt sig vilket har gjort att protesterna utvecklats till de största sedan den islamiska revolutionen 1979.

Bidragande faktorer till detta är utvecklingen av internet och sociala rörelser som har förändrat dynamiken kring protester och revolutioner, dels sociala medier som möjliggjort att händelser inte längre kan förbises och tystas ned, dels möjligheten till att organisera sig.

Regeringen i Iran har skakats av protesterna och folkets misstro är påtaglig,² mot bakgrund av detta är det därför intressant att undersöka om och i så fall vart i demokratiseringsprocessen landet befinner sig och hur dess förutsättningarna ser ut för demokrati.

1.2 Problemformulering och syfte

Missnöjet i samhället har genom åren kommit till uttryck i form av protester men som slagits samman med våld av regimen. Iran styrs med järnhand och oliktankande medborgare motarbetas och bekämpas med våld. Grundläggande fri- och rättigheter är i princip obefintligt

¹ Medya News, Boyle, P, (2022)., *Mahsa killed not only because of hijab also for being Kurdish*.

² Landguiden, (2022)., *Iran*, Globalis, (2022)., *Iran* och Amnesty International, (2022)., *Dödliga nedslag på protesterna mot Mahsa Aminis död i Iran*.

och det är framför allt kvinnor som begränsas i samhället på olika sätt. Syftet med denna studie är att redogöra om och i så fall vart i demokratiseringsprocessen landet befinner sig, med utgångspunkt i de pågående protesterna, och hur förutsättningar för demokrati ser ut. För att besvara frågeställningarna kommer jag att presentera teori och tidigare forskning med utgångspunkt i demokrati, demokratisering och vad som krävs för en demokratisk transition. Därtill redogörs sociala rörelser, dels för att belysa sociala mediers inverkan, dels för att redogöra för de rörelser som uttryckts i sammanhanget. Slutligen redogörs de faktorer som är viktiga för att åstadkomma förändring av ett samhälle.

1.3 Frågeställning

Uppsatsen är uppbyggd kring tre frågor:

- 1) Om och i så fall vilken fas har uppfyllts enligt Rustows transitionsteori?
- 2) Vilka sociala rörelser har uttryckts i kontexten av de pågående protesterna och vad har sociala medier haft för inverkan?
- 3) Hur ser Irans förutsättningar ut för demokrati?

1.4 Avgränsning

Det finns mycket material tillgängligt som behandlar Iran, framför allt dess historia. För att göra mängden material hanterbart för denna studie har jag därför valt att avgränsa och endast redogöra relevant information om Irans bakgrund med fokus på Iran under 2000-talet.

Teoriunderlaget för denna studie utgörs av Robert Dahls demokratiteori och Dankwart Rustows transitionsteori. Därtill ämnar jag använda två olika bidrag om sociala rörelser, dels Sharon Nepstads bidrag om revolutioner och ickevåldsrevolter, dels Ron Eyerman och Andrew Jamisons teori om sociala rörelsers struktur och praxis. Det finns många teorier som behandlar sociala rörelser, sociala förändringar, demokratisering och demokrati i allmänhet, och avgränsningen till dessa teorier motiveras till att de tillsammans utgör en helhet som kan besvara studiens frågeställningar. Vidare avgränsningar i materialet redovisas i metod- och materialkapitlet.

1.5 Disposition

I kapitel två redogörs de teorier och tidigare forskning som kommer att användas i studien. I kapitel tre redogörs metod- och materialavsnittet där valet av metod och material

argumenteras och presenteras. Därtill redogörs hur informationssökningen har gått till för att samla det material som ligger till grund för denna studie. I kapitel fyra behandlas begrepp som reliabilitet, validitet och forskningsetik och avser att beskriva hur dessa principer appliceras på detta arbete. Kapitel fem syftar till att redogöra relevant bakgrund om Iran med fokus på 2000-talet. Därefter presenteras bakgrunden till de pågående protesterna som sedan jämförs med tidigare proteströrelser. Därtill redogörs hur de sociala rörelserna uttryckt sig och vilken roll sociala medier utgjort. Kapitel sex redogör för uppsatsens analys där det diskuteras om och i så fall vilken fas i demokratiseringsprocessen Iran befinner sig och hur landets förutsättningar ser ut för demokrati. I det avslutande kapitlet d.v.s. kapitel sju presenteras slutsatsen i uppsatsen där det framgår en sammanfattning och min målsättning med denna studie och hur detta arbete förväntas vara ett bidrag för forskningen.

2. Teori och tidigare forskning

2.1 Polyarki

Det finns många olika definitioner och teorier om vad demokrati är, hur det fungerar och vad som krävs för att betraktas som en demokrati. För att konkretisera demokrati och vilken definition denna studie utgår ifrån presenteras Dahls demokratiteori *polyarki* som innehåller de grundläggande egenskaperna för vad som avses med ett demokratiskt styrelseskick och hur det ska behandlas. Dahls demokratiteori är erkänd och används i många sammanhang i forskningen och diskussionen om demokrati och demokratisering eftersom den minskat komplexiteten och tydligt presenterar de kriterier som krävs för att uppnå ett demokratiskt samhälle. Teorin innebär att man delar in demokratin i sju institutioner och genom att undersöka hur många av institutionerna som är utvecklade i ett land möjliggör det att kunna redogöra för i vilken utsträckning ett land är demokratiserat.³ Mot bakgrund av detta är det därför intressant att ta reda på om och i så fall hur många av Dahls institutioner som uppfylls i det iranska samhället, detta för att kunna redogöra demokratinivån i landet. De sju institutionerna utgörs av:

- 1) *Folkvalda företrädare*
- 2) *Fria och rättvisa val*
- 3) *Allmän- och lika rösträtt*
- 4) *Frihet att ställa upp i val*
- 5) *Yttrandefrihet*
- 6) *Tillgång till alternativ information*
- 7) *Fria organisationer*

2.2 Transition to Democracy

Rustow transitionsteori har förenklat möjligheten och minskat komplexiteten i studiet av demokratiseringsprocesser. Detta genom att reducera demokratiseringsprocessen till ett antal faser som konkretiserar vilka aspekter som behöver uppfyllas för att uppnå en framgångsrik demokratisering. Rustows bidrag har varit särskilt förekommande i sammanhanget av sådana studier och har varit en bidragande faktor till valet av teori för denna uppsats. Detta eftersom

³ Dahl, A R, (1999)., *Demokrati och dess antagonist.*, Yale University, New Haven och London 1989, s. 259 och Denk, T & Silander, D, (2007)., *Att studera demokratisering – fenomen, förlopp, förutsättningar och framtid.*, Stockholm: Santérus, s. 18.

den tillsammans med det empiriska underlaget möjliggör att kunna besvara om och i så fall vart i demokratiseringsprocessen Iran befinner sig. Reduceringen innebär att demokratiseringsprocessen delas in i fyra faser och genom dessa indelningar, menar Rustow, att det går att redogöra vart ett samhälle befinner sig i processen.⁴ Däremot kommer denna studie att fokusera på de två första faserna d.v.s. *enhetsfasen* och *upplösningsfasen* eftersom endast dessa möjligen kan ha uppfyllts i kontexten av de pågående protesterna. Mot bakgrund av detta redogörs inte de två sista faserna d.v.s. *övergångsfasen* och *konsolideringsfasen*. Förutom Rustows bidrag ”*Transitions to Democracy: Toward a Dynamic Model*” används även Thomas Denk och Daniel Silanders bok ”*Att studera demokratisering – fenomen, förlopp, förutsättningar och framtid*” parallellt.

2.2.1 Enhetsfas

För att initiera en demokratiseringsprocess krävs det initialt att det existerar en styrelseform som kan demokratiseras, men också att det finns en tydlig vilja av samhället att förändra rådande institutioner. Dessa aspekter är grundläggande för att ett samhälle ska kunna demokratiseras. Därefter krävs det en gemenskap och engagemang i befolkningen för att kunna verkställa den vilja som uttryckts av samhället. Mot bakgrund av detta handlar *enhetsfasen* om de processer när ett samhälle organiseras för att uppnå ett gemensamt mål, där målsättningen är att samhällets reaktion ska utmynna i en fas av statsbildning. Detta kan ske på olika sätt och uttrycks olika beroende på omständigheterna, där en orsak kan vara att det finns grupper i samhället som önskar att tillhöra ett annat land eller vill konstruera ett eget samhälle.⁵ Mot bakgrund av studiens syfte är det därför intressant att undersöka om det finns grupper i det iranska samhället som önskar förändring och hur det kommer till uttryck.

Sammantaget avser *enhetsfasen* att skapa integration i samhället och utgör en grund för kommande institutioner. Förutom viljan, gemenskapen och det gemensamma målet för att kunna förändra ett samhälle krävs det institutioner för att kunna uppnå integration och politisk funktionalitet. Genom institutioner går det att reglera och kontrollera ett samhälle för att skapa förutsättningar för ett hållbart samhälle. Exempel på fundamentala samhällsinstitutioner i en demokrati är ett oberoende domstolsväsende och ett fungerande skattesystem. Utan dessa är

⁴ Rustow, A D, (1970)., *Transitions to Democracy: Toward a Dynamic Model*., Published by: *Comparative Politics*, Ph.D. Programs in Political Science, City University of New York, s. 350 ff och Denk, T & Silander, D s. 26.

⁵ Denk, T & Silander, D, s. 27.

det inte möjligt att konstruera en hållbar demokrati, detta eftersom varje individ i ett demokratiskt samhälle ska dömas på lika villkor oavsett bakgrund, detsamma gäller beskattningen. Det finns många fler institutioner som krävs, däribland arbeten av administrativ karaktär, men de föregående institutionerna är grunden för ett fungerande och hållbart samhälle.⁶

En annan förutsättning som är avgörande i ett samhälles försök att demokratiseras är att det ska existera en nationell identitet, oavsett om det finns grupperingar i samhället. Detta menar Rustow stärker gemenskapen som är en förutsättning för en framgångsrik demokratiseringsprocess d.v.s. i konstruktionen eller förändringen av ett samhälle. Om dessa aspekter inte uppfylls medför det svårigheter att uppnå ett demokratiskt samhälle, därför kan det förekomma standardisering av språk, kultur och religion som Rustow menar stärker dessa aspekter.⁷ Denna studie kommer därför att redogöra om och i så fall hur det existerar en nationell identitet.

Förutom de grundläggande samhällsinstitutionerna finns det andra faktorer som stabiliserar ett samhälle som är under förändring, däribland en statsstyrelse som kan ta över vid en eventuell övergång till demokrati. En sådan styrelse kan vara demokratisk eller ickedemokratisk, det primära är medborgarnas tycke, inom som utanför samhället, och huruvida de accepterar den tilltänkta statsstyrelsen. Rustow menar således att en demokratisering kan initieras av aktörer med ickedemokratisk karaktär förutsatt att medborgarna i samhället känner samhörighet eller accepterar det.⁸ Mot bakgrund av detta avser *enhetsfasen* att skapa en avgörande förutsättning för ett samhälle i dess försök att demokratiseras. Därutöver redogörs betydelsen av gemenskap, nationell identitet och samhällsinstitutionernas inverkan på demokratiseringsprocessen. Därför kommer denna studie att redogöra om och i så fall hur det existerar en gemenskap eller nationell identitet i det iranska samhället. Därtill redogörs de institutionella styrandeorganen för att undersöka landets förutsättningar för demokrati.

2.2.2 Upplösningsfas

Upplösningsfasen avser när rådande samhällsinstitutioner förlorar kontrollen över samhället,

⁶ Ibid, s. 28.

⁷ Ibid, s. 28.

⁸ Ibid, s. 28-29.

och när detta sker indikerar det att samhället har initierat processen att förändra eller ersätta existerande institutioner. Däremot är det inget som garanterar att förändringen sker i riktning mot demokrati, utan det finns risker som medföljer i samhällets fas av upplösning. Under förändringsprocessen i ett samhälle kan de demokratiska inslagen förändras till auktoritära, men den primära målsättningen är att ersättande institutioner ska anta demokratiska principer och utmynna i en fullständig demokrati.⁹

Denna del i demokratiseringsprocessen kan initieras av olika aktörer och delar av samhället. Exempelvis kan samhällets elit eller utländska påtryckningar framtvinga förändring av ett samhälle, vilket visar att det finns andra tillvägagångssätt för att uppnå förändring, där utgångspunkten inte är i form av gemenskap eller nationell identitet.¹⁰ Att tillhöra eliten i ett auktoritärt samhälle brukar indikera att man är en del av det politiska systemet eftersom man annars begränsas i samhället. Detta betyder att en förändring kan initieras internt i de styrandeorgan som råder i auktoritärt samhälle. Sammantaget avser *upplösningsfasen* redogöra de processer när ett auktoritärt styrelseskick förlorar förmågan att styra samhället. Konkret innebär det att det blir svårare för staten att kontrollera befolkningen som genom protester eller vägran att följa rådande lagar och regler försvagar statens kontroll över samhället. Mot bakgrund av de pågående protesterna ska denna studie redogöra om och i så fall hur regimen i Iran förlorat kontroll över samhället.

2.3 Sociala rörelser

Det finns många bidrag i forskningen om sociala rörelser och i denna studie har jag valt att utgå ifrån två olika bidrag eftersom de belyser olika delar av sociala rörelser. Nepstad belyser uppkomsten av revolutioner och de faktorer som har en inverkan på utkomsten, därtill redogörs olika metoder för förändring. Eyerman och Jamisons bidrag beskriver strukturen av sociala rörelser, vad som gör de effektiva och hur praxis bidrar i tolkningen av nya sociala rörelser. Dessa bidrag tillsammans möjliggör att kunna besvara studiens frågeställning om sociala rörelser i kontexten av de pågående protesterna, detta eftersom de belyser olika aspekter som är av vikt för denna studie.

⁹ Ibid, s. 29.

¹⁰ Ibid, s. 29-30.

2.3.1 Sociala rörelser – struktur och praxis

Strukturen av en social rörelse utgörs principiellt av en grupp människor som i ett kollektivt handlande söker en förändring av ett samhälle som präglas av problem eller konflikter. Det är inte alltid tydligt vad som utgör en social rörelse och kunna förutse dess utveckling. Liksom andra sociala företeelser präglas sociala rörelser av interna motsättningar vilket kan göra att riktningen kan vara otydlig och oförutsägbar. Detta är särskilt förekommande i de nya sociala rörelserna som är mer nätverksbaserade och löst organiserade som en följd av internet.

Utvecklingen har öppnat upp för individer att vara aktiva i en rörelse utan att behöva delta fysiskt, vilket har bidragit till ökade möjligheterna för medborgare att kunna påverka samhället.¹¹ Mot bakgrund av detta är det därför intressant att undersöka om och i så fall hur internet haft en inverkan på de pågående protesterna.

Vad som definierar hur långvarig och effektiv en social rörelse är varierar beroende på omständigheterna, men i stora drag handlar det om hur stor efterfrågan det finns i samhället. En hållbar social rörelse kräver engagemang och strategier av de aktiva aktörerna eftersom rörelsens relevans annars kan minska över tid. En omständighet avser hur rådande institutioner reagerar på samhällets önskemål, avfärdar de rörelsens budskap eller är de villiga att inkorporera kraven.¹² Således finns det olika faktorer och omständigheter som avgör hur effektiv eller långvarig en social rörelse förväntas vara. En annan aspekt som Eyerman och Jamison belyser är praxis d.v.s. hur sociala rörelser uppfattats historiskt. De menar att genom att analysera tidigare rörelser kan det bidra till att förstå de nya rörelserna eftersom de historiska sammanhangen präglar dem.¹³ Mot bakgrund av detta är det därför av vikt att analysera tidigare proteströrelser eftersom det kan förklara ett möjligt utfall för samtids protester.

2.3.2 Revolutioner och ickevåldsrevolter

De flesta revolutioner uppstår av liknande orsaker, oftast handlar det om att ekonomin försämrats eller att medborgarnas rättigheter begränsats i samhället. Nepstads bidrag konkretiserar uppkomsten av revolutioner genom att reducera orsaksfaktorerna till fem omständigheter. Därtill redogörs skillnaden mellan våldsamma- och ickevåldsamma sociala

¹¹ Eyerman, R & Jamison, A, (2010)., *Sociala rörelser I en ny tid*. Lund: Studentlitteratur, s. 6 och 20.

¹² Ibid, s. 60.

¹³ Ibid, s. 60.

rörelser. Genom dessa indelningar har det förenklat studiet om revolutioner eftersom den bl.a. förklarar viktiga faktorer som är avgörande för ett samhälle som befinner sig i förändring.¹⁴

De fem omständigheterna utgörs av:

- 1) *Klagomål och tvivel om statens legitimitet*
- 2) *Eliten i samhället byter sida från staten till oppositionen*
- 3) *Ilska i samhället och folket är villiga att agera oavsett konsekvenser*
- 4) *Oppositionella rörelser kommer överens och förenas*
- 5) *Det finns ett tydligt ledarskap som hjälper till och samordnar, stödjer och styr upproret*

Mot bakgrund av detta finns det olika omständigheter som gör att en revolution uppstår, och vilken metod en social rörelse använder har olika effekter på slutresultatet. En vanlig föreställning är att våldsbaserade rörelser anses vara mer effektiv än de ickevåldsamma. Däremot framgår det i Nepstads bidrag att det finns belägg för att de rörelser som inte brukar våld har haft en större framgång, detta oavsett om revolutionen utspelar sig i ett demokratiskt eller auktoritärt samhälle. Dessutom framgår det att de flesta avvecklingar av auktoritära styrelseformer skett genom en ickevåldsdisciplin,¹⁵ detta redogörs genom en analys av sex länders tillvägagångssätt i olika revolutioner. I de länder där revolutionen misslyckades finns det en korrelation mellan fallen där man kan se att de sociala rörelserna övergick till våldsamma handlingar. Däremot efterföljdes en ickevåldsdisciplin i de länder revolutionen var framgångsrik.¹⁶ Det finns också andra aspekter som är av vikt vid framgångsrika proteströrelser, förutom att inte bruka våld var en annan bidragande faktor till framgången i de tre revolutionerna att säkerhetsstyrkor gjorde avhopp och bytte lojalitet till proteströrelsen.¹⁷ Det är därför intressant att analysera vilken metod de pågående protesterna ser ut att följa.

2.4 Tidigare forskning

På grund av de fortsatta och relativt nyligen uppkomna protesterna i Iran finns det inte tidigare forskning inom det aktuella forskningsämnet. Dynamiken och konsekvenserna fortsätter att utvecklas vilket innebär att området ännu inte hunnit etableras eller genera

¹⁴ Nepstad, E S, (2011)., *Nonviolent Revolutions: Civil Resistance in the Late 20th Century.*, s. 5-6.

¹⁵ Ibid, s. 5.

¹⁶ Ibid, s. 133.

¹⁷ Ibid, s. 129.

empiri. Däremot redogörs annan tidigare forskning som är av relevans för studiens syfte.

2.4.1 Demokrati i Iran – en omöjlighet?

I Mona Hallströms studie undersöker hon de konstitutionella och institutionella förutsättningarna för demokrati i Iran. Detta görs genom en redogörelse över styrelseskicket struktur och hur dessa fungerar i praktiken. För att genomföra detta används ett par av Dahls demokratikriterier för att undersöka huruvida någon av dessa uppfylls i det iranska samhället. Grundläggande för en demokrati är att institutioner ska vara folkvalda som delvis uppfylls i Iran, enligt Hallström.

De iranska medborgarna kan genom allmänna val påverka utkomsten i president- och parlamentsvalet. Däremot återfinns den högsta beslutsfattande makten hos den andliga ledaren och i ett råd som folket inte kan påverka, vilket Hallström menar inskränker och begränsar folksuveräniteten. Det ges möjlighet till att organisera sig och oppositionella rörelser tillåts verka, dock endast i den mån de islamiska principerna efterföljs. Fundamentala principer som att erhålla regelbundna- och återkommande val uppfylls i det iranska samhället, men möjligheten att kandidera till dessa val menar Hallström är begränsade. Däremot efterföljs principen om lika rätt till att delta vilket innebär att det inte råder begränsningar i röstningen, oavsett kön-, klass- eller gruppstillhörighet. Vidare framhåller Hallström att journalister och författare hotas, förföljs och trakasseras vilket innebär att det inte råder yttrande- och tryckfrihet. Mot bakgrund av detta menar Hallström att det finns vissa konstitutionella förutsättningar för demokrati, men begränsningarna i de demokratiska principerna antyder att det är en lång väg kvar till en demokratisk övergång.¹⁸

Trots att denna studie publicerades strax innan 2000-talet är den lämplig att presenteras i kontexten av mitt arbete, detta eftersom styrelseskicket är fortsatt teokratiskt, den styrande makten eller hur samhället kontrolleras har heller inte förändrats nämnvärt i Iran. Maktstrukturerna och dess behandling av medborgarna är densamma därav är Hallströms analys och slutsats av vikt för denna studie.

¹⁸ Abbaszadegan, F & Wennberg, F, (1998)., *Hydropolitik och demokrati*. Uppsala: Sällskapet för asienstudier., s. 74-76.

2.4.2 Den gröna revolutionen

I Victor Sundquists fallstudie om den gröna revolutionen 2009-2010 beskriver han valprotesterna i Iran och redogör för de faktorer som orsakade denna proteströrelse. Sundquist framhåller att utgångspunkten till protesterna grundar sig i de fuskanklagelser som riktades mot Mahmoud Ahmadinejad som blev omvald till president, men också för att det fanns ett missnöje över det religiösa etablissemanget. Utvecklingen av protesterna blev allt större för vardag som gick och regimens försök att avvärja befolkningen fick inget gehör. Sundquist redogör att det uttrycktes en vilja att inkorporera demokratiska principer, man ville uppnå en islamisk demokratisering med grundläggande fri- och rättigheter, som innefattande en begränsning i den religiösa ledarens maktutövning. Mot bakgrund av detta menar Sundquist att man inte ville frångå de islamiska principerna helt, utan endast inkorporera fler demokratiska egenskaper i de redan existerande institutionerna. I takt med rörelsens expansion blev attityden från rörelsen mer våldsam och bidrog till att regimens motvåld blev allt kraftigare. De våldsamma attackerna pågick under flera veckor och resulterade i flertalet dödsfall och massarresteringar. Den högsta andliga ledaren, Khamenei, krävde ett slut på protesterna eftersom valresultatet var legitimt och slutgiltigt, enligt honom. Protesterna avfärdades och Khamenei försatte oppositionella ledare i husarrest.¹⁹

Denna proteströrelse var den största sedan den islamiska revolutionen 1979 men misslyckades att inkorporera demokratiska principer, dels på grund av det dödliga motvåldet, dels att protesterna över tid fick människor att ge upp vilket resulterade i att protesterna hade svårt att behålla sin relevans. Denna redogörelse över tidigare proteströrelse är av vikt eftersom praxis kan hjälpa till att redogöra för ett möjligt utfall för samtidens protester i landet.

¹⁹ Sundquist, V H, (2013)., *Iranian Democratization Part I: Historical Case Study of the Iranian Green Movement*.

3. Metod och material

3.1 Metod

Mot bakgrund av studiens frågeställningar har jag valt att använda mig av en kvalitativ fallstudie där syftet är att undersöka om och i så fall vilken fas i demokratiseringsprocessen Iran befinner sig, med särskild fokus på de pågående protesterna. Därtill görs ett försök att redogöra Irans förutsättningar för demokrati. I kontexten av studiens frågeställningar och syfte tycks en kvalitativ analysmetod vara att föredra över en kvantitativ. Detta eftersom avsikten är att belysa forskningsämnet genom text och inte statistik eller siffror. Fördelarna med en kvalitativ analys är att materialet som analyseras är rikhaltigt och detaljerat vilket förenklar möjligheten att presentera ett särskilt fenomen.²⁰ Mot bakgrund av detta är fallstudier en lämplig metod att använda eftersom syftet är att genomföra en djupgående analys av händelser, erfarenheter eller processer som förekommer i det undersökta fallet.²¹ En annan fördel med fallstudier är att det tillåter mer än en giltig förklaring till det som studeras eftersom metoden bygger på forskarens tolkningsskicklighet. Detta innebär att forskare kan komma fram till olika slutsatser trots att de använder samma metoder och analys av material. Alltså är det inte krav på att en fallstudie ska vara replikerbar utan det ges utrymme till tolkningsförmågan.²² Denna studie förväntas således vara en intensiv och fokuserad studie eftersom mestadels av tiden läggs på att undersöka den valda analysenheten, därav är förhoppningen att det ska leda till ett tillförlitligt forskningsarbete av relevans.

För att kunna besvara studiens frågeställningar används teorier inom demokrati, demokratiseringsprocesser och sociala rörelser. Detta eftersom valet av fallstudier gör det möjligt att kontrollera huruvida det teoretiska stämmer överens med verkligheten.²³ Teorierna är ett hjälpmedel för att kunna redogöra, dels om och i så fall vilken fas i demokratiseringsprocessen det iranska samhället befinner sig, dels landets förutsättningar för demokrati. Därtill ämnar jag beskriva protesternas metoder för att påverka, och vilka sociala rörelser som uttryckts i sammanhanget, som innefattar även en redogörelse av sociala mediers inverkan i de pågående protesterna.

²⁰ Denscombe, M, (2018)., *Forskningshandboken för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Johanneshov: MTM, s. 427.

²¹ Ibid, s. 85.

²² Ibid, s. 427.

²³ Ibid, s. 88-89.

Eftersom denna studie utgår ifrån existerande teorier innebär det att forskningsarbetet utgår ifrån en teorikonsumerande ansats. Denna teknik är särskild användbar när utgångspunkten är att studera ett enskilt fall som står i centrum, som i sammanhanget är Iran och de pågående protesterna. Syftet är genom befintliga teorier studera enskilda fall som ska ge förklaringar till ett särskilt fenomen eller händelse i det undersökta fallet.²⁴

Utöver det teoretiska ramverket förväntas tidigare forskning och relevant information om Iran utgöra ett hjälpmedel för att kunna besvara studiens frågeställningar. Denna studie förväntas därför innehålla material som redogör Irans bakgrund, tidigare proteströrelser och sociala rörelser i kontexten av de pågående protesterna. Det teoretiska ramverket utgörs av Dahls demokratiteori *polyarki* eftersom det ger en konkret definition av demokrati och kan användas för att kunna redogöra demokratinivån i det undersökta fallet. Huvudteorin är dock Rustows transitionsteori som används för att redogöra om och i så fall vilken fas i demokratiseringsprocessen Iran befinner sig, och särskild fokus läggs på de två första faserna eftersom det förefaller vara dessa som möjligen har uppfyllts i kontexten av de pågående protesterna. Detta innebär att *övergångsfasen* och *konsolideringsfasen* inte är aktuella att beakta i det nuvarande stadiet. Därtill presenteras två bidrag inom sociala rörelser som belyser olika aspekter, dels Nepstads bidrag om revolutioner och ickevåldsrevolter, dels Eyerman och Jamisons teori om sociala rörelsers struktur och praxis. Dessa bidrag kan tillsammans redogöra för vad som krävs av befintliga rörelser för att öka förutsättningarna för en framgångsrik revolution och demokratiseringsprocess.

Det insamlade materialet undersöks genom en kombination av två analysmetoder, dels en kvalitativ textanalys, dels en visuellanalys. Detta eftersom materialet som analyseras även består av videomaterial utan texttranskribering. En textanalys innebär att man redogör det väsentliga genom en noggrann analys av textens delar, helhet och sammanhang²⁵.

Karaktäriserande för denna analysmetod är att den är intensiv och kräver mycket läsning för att kunna redogöra korrekt, relevant och viktig information. Materialet kontrolleras kontinuerligt eftersom helheten i texten kan antas vara något annat än summan av delarna d.v.s. att vissa delar i texten kan förmedla ett budskap än vad helheten presenterar tillsammans. Detta motiverar för att en textanalys är lämplig eftersom materialet som ligger

²⁴ Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H & Wängnerud, L, (2017)., *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Femte upplagan. Stockholm: Wolters Kluwer, s. 43.

²⁵ Ibid, s. 211.

till grund för denna studie inte alltid visar tydligt det man eftersöker och därav kräver en noggrann och upprepande läsning för att uppmärksamma den information man vill åt.²⁶ Konkret används den textanalytiska metoden genom ett narrativt tillvägagångssätt eftersom syftet med denna studie är att, dels skildra specifika händelsesekvenser, dels lyfta fram disparata fakta för att sedan väva samman dessa till en sammanhängande skildring.²⁷ Det teoretiska underlaget kommer sedan genom olika teman appliceras på materialet för att kunna besvara studiens frågeställningar. Dessa teman konstrueras efter de kriterier och egenskaper som teorierna beskriver, exempelvis används teman som gemenskap, nationell identitet och revolution etcetera, för att kunna besvara huruvida väl teorierna stämmer överens med verkligheten. Därtill används en kritisk analys för att lyfta fram andra möjligheter och diskurser om forskningsämnet som studeras, eftersom saker som verkar helt naturligt och självklart kan vara annorlunda och beskrivas på ett annat sätt²⁸.

Visuellanalys syftar till att analysera betydelser i bilder och illustrationer i visuella texter, men det är också användbart för att analysera videomaterial som i kontexten av denna studie utgörs av videor från Twitter. Genom denna metodik är det möjligt att analysera bildmaterialets kontext och vad för budskap som förmedlas. För att denna analysmetod ska vara lämplig i sammanhanget används metoden ur ett naturalistiskt perspektiv vilket innebär att det material som analyseras tolkas objektivt och återges direkt för att kunna redogöra en sanningsenlig bild av verkligheten utan personlig förankring.²⁹ Eftersom språket i videorna är främmande för mig finns det komplement som genom blogginlägg förklarar vad som sker och sägs i de inspelade materialen. Detta betyder att min återgivning av ett specifikt videomaterial kan jämföras med blogginlägg för att visa att jag ur ett naturalistiskt perspektiv återgett sanningsenlig och objektiv information.

3.2 Material och informationssökning

Materialet i denna studie kommer innefattas av primär-, sekundär- och internetkällor. Primärkällorna i detta arbete utgörs av material från artiklar, vetenskapliga artiklar och viss litteratur. De källor som är av sekundär karaktär utgörs av artiklar, böcker och sociala medier som redogör relevant bakgrund med förbehåll att en del av materialet i denna kategorisering

²⁶ Ibid, s. 211-212.

²⁷ Ibid, s. 220-222.

²⁸ Ibid, s. 213-215.

²⁹ Ahrne, G & Svensson, P, (2022)., *Handbok i kvalitativa metoder*. Upplaga 3. Stockholm: Liber, s. 215-216.

kan innehålla vad som anses vara original dokument. Twitter är den plattform som använts flitigt av personer som i första hand upplevt protesterna. Däremot behöver materialet vara tillförlitligt vilket innebär att denna studie endast redogör material som återfinns hos erkända aktörer. Vidare utgörs internetkällorna av diverse artiklar och webbsidor som *Landguiden*, *Globalis*, *Nationalencyklopedin* och andra relevanta- och trovärdiga internetkällor. Allt material som är av annan karaktär än primärkällor kontrolleras noggrant för att arbetet ska anses vara trovärdigt och objektivt.

Informationssökningen har genomförts genom sökord på svenska och engelska som i olika kombinationer formulerats för att hitta relevant information till denna studie. Sökorden innefattas av: *Iran*, *Iran protests*, *Jina Amini*, *Mahsa Amini*, *Iran democracy*, *Irans historia*, *Irans institutioner*, *revolution*, *protests in Iran*. Dessa söktermer har använts på olika databaser. Oxford Academic och JSTOR har använts i sökandet efter vetenskapliga artiklar och Google i de fall artiklar har strävats efter. Därtill har dessa sökords använts i bibliotek för att hitta relevant litteratur och på sociala medier, framför allt Twitter som varit den primära plattformen för dokumenteringen av de pågående protesterna. Eftersom sökträffarna är i tusental har material i form av litteratur och vetenskapliga artiklar publicerade under 2000-talet föredragits, med förbehåll att enstaka dokument kan vara något år äldre.

Eftersom denna studie är begränsad p.g.a. tids- och resursbrist görs en avgränsning på antalet källor, framför allt de som kommer från Twitter, artiklar och andra internetkällor eftersom dessa utgör stor del av underlaget. Genom en noggrann överläggning bestäms vilka källor som kräver mer eller mindre utrymme för att kunna redogöra relevant information för studiens syfte. Jag har valt att begränsa antalet videor på protesterna i Iran till max tio Twitter-bidrag eftersom det inte krävs mer än dessa för att uppfylla studiens syfte. Begränsningen på antalet artiklar och internetkällor har en högre- och gemensam gräns på 45-bidrag och motiveringen till det är att det krävs fler textbaserade källor än videor för att beskriva en specifik händelse eller företeelse. En annan orsak är att återberättelser och förklaringar av videor kan påverkas av subjektiva värderingar. Sökträffarna på Twitter är många och urvalet har avgränsats till de källor som är offentliga och verkliga personer d.v.s. att allt material från Twitter är tagna från verkliga- och inte oidentifierade konton. Twitterprofilerna valdes ut genom att de var särskilt förekommande i publiceringen av material i kontexten av protesterna i Iran. Jag valde att använda videomaterial från tre olika profiler för att ge olika infallsvinklar till händelserna i Iran. Profilerna utgörs av:

- 1) **Masih Alinejad** är en del av koalitionen mot det existerande styret i Iran och har länge varit en frontfigur för kvinnors rättigheter.
- 2) **Negar Adele Josephi** är en svensk journalist och använder Twitter som plattform för att uppmärksamma händelserna i Iran.
- 3) **PDKI** är det största kurdiska partiet i Iran.

Därtill väljs urvalet av artiklar och internetkällor genom att endast använda de källor som betraktas som pålitliga och allmänt godtagna. Etablerade medier följer vissa principer, däribland publicitetsregler, som bl.a. innebär att sakuppgifter kontrolleras noggrant och felaktig information rättas så fort det uppmärksammats³⁰. Detta innebär att medier som förhåller sig till dessa principer ökar tillförlitligheten vid användandet av dess källor. Genom att kontrollera källans bakgrund och utesluta medieinstitut som kan förknippas med Iran eller andra auktoritära länder möjliggör det för en mer objektiv och sanningsenlig bild av händelserna i Iran. Detta eftersom begränsad och förtryckt journalistik sällan redogör korrekt information, därför har västerländsk media föredragits.

Eftersom protesterna är pågående finns det inte tillräckligt med empiri i form av litteratur eller artiklar. Dessutom har det förekommit i rapporteringen av protesterna att en del händelser inte uppmärksammats eller återgetts med korrekt information av en specifik händelse. Exempelvis förklarades inte dödsfallet av Amini på samma sätt som videomaterialen från Twitter där det framkom tydligare och detaljerad information om händelseförloppet, inte heller rapporterades magnituden av ”festivalerna” på Irans gator. Detta kan bero på att internet begränsats och att journalister grips och hindras från att rapportera³¹. Därav har Twitter-källor utgjort en viktig del av det empiriska underlaget i arbetet eftersom plattformen varit en fundamental aktör i kontexten av de pågående protesterna. Twitter har använts framför allt av de som deltagit i protesterna som spelat in material och sedan spridit dessa. Det innebär emellertid att det finns ett källkritiskt problem eftersom informationen grundar sig på ögonvittnen och deras videoklipp, vilket innebär att nyhetsartiklar från etablerade medier har större tillförlitlighet eftersom de förhåller sig till specifika principer som Twitter inte måste efterfölja. Däremot har

³⁰ SJF, Journalistförbundet, (2021)., *Spelregler för press, radio och tv – Publicitetsregler*.

³¹ Svenska.yle.fi, Femmich, J, (2022)., *Revolution, inbördeskrig eller tillbaka till status quo – i de här riktningarna kan protesterna i Iran gå*.

denna studie visat att det finns material från Twitter som etablerade medier inte rapporterat och som har varit av vikt för att kunna uppfylla studiens syfte.

4. Reliabilitet, validitet och forskningsetik

4.1 Reliabilitet och validitet

Inom forskning är reliabilitet och validitet två centrala begrepp för att bedöma kvaliteten på en studie. Reliabilitet handlar om konsekvensen och pålitligheten i ett forskningsresultat d.v.s. om en undersökning genomförs på nytt hur stor är sannolikheten att den kommer generera liknande resultat. Validitet avser att man undersöker det som är avsett att undersöka och att man kan säkerställa att forskningsresultaten är relevanta och giltiga.³² Idealet för ett forskningsarbete är att det ska vara av hög reliabilitet och validitet. Denna studie är däremot en kvalitativ fallstudie vilket medför vissa nackdelar, dels subjektiviteten i materialinsamlingen, dels begränsningen i materialet som försvårar möjligheten att generalisera resultaten till en större population. Men för att denna studie ska anses vara tillförlitlig och av relevans använder jag mig av olika tekniker för att, i den mån det går, uppnå hög reliabilitet och validitet. Genom att använda en mängd olika källor och infallsvinklar i det undersökta fallet är förhoppningen att det ger ökad tillförlitlighet och validitet. Därtill redogörs forskningsprocessen stegvis för att öka transparensen vilket innefattar förklaringar till valet av material, avgränsningar och analysmetoder, som också bidrar till möjligheten att reproducera forskningen. Vidare kontrolleras uppsatsen regelbundet för att undvika att subjektivitet finns i de fall objektivitet krävs eller förväntas. Genom att integrera dessa metoder och principer förväntas denna studie vara av hög reliabilitet och validitet eftersom det insamlade materialet hanteras varsamt, transparent och objektivt för att forskningsarbetet ska ge mer tillförlitliga resultat och slutsatser.

4.2 Forskningsetik

Under författandet av ett forskningsarbete kan det uppstå en del problem och därför har det skapats principer som ska vara till hjälp för att ge vägledning under försvårande omständigheter. I Europa anses fyra grundläggande principer utgöra grunden för god forskningssed, där dessa principer syftar till att säkerhetsställa kvalitén på forskningen och att arbetet rapporteras objektivt och öppet. Därtill är det av vikt att de som varit involverade i

³² Bryman, A., (2018)., *Samhällsvetenskapliga metoder*. Tredje upplagan, Stockholm: Liber, s, 72-75 och Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H & Wängnerud, L, s. 59.

forskningen respekteras, och ansvaret för eventuella konsekvenser läggs på forskaren.³³ De fyra principerna utgörs således av:

- 1) *Tillförlitlighet*
- 2) *Ärlighet*
- 3) *Respekt*
- 4) *Ansvar*

För att leva upp till de forskningsetiska reglerna i denna studie har materialet som presenterats återgetts med försiktighet, noggrannhet, objektivt och öppet. Genom att vidta dessa åtgärder är förhoppningen att studien ska anses vara tillförlitligt och av relevans. Materialet har kontrollerats noggrant för att utesluta felaktig information. Vidare har olika perspektiv inkluderats för att visa att objektivitet har efterföljts. En del material kan innehålla känslig information vilket innebär att försiktighet och noggrannhet beaktats, detta genom att endast presentera namn på personer som är offentliga eller tillhör oppositionella rörelser. Därtill har principen om transparens efterföljts eftersom denna studie förväntas publiceras och därmed vara ett offentligt bidrag. Referenshanteringen har varit noggrann och specifika sidnummer anges för att öka transparensen och möjligheten att kontrollera källan. Förhoppningen är att detta arbete ska bidra till att andra forskare, eller folk i allmänhet, intresserar sig för studieämnet eftersom det är en viktig faktor som möjliggör att forskningen utvecklas och går framåt.

³³ ALLEA – All European Academics, (2018)., *Den europeiska kodexen för forskningens integritet.*, Reviderad utgåva., Berlin, s. 3-11.

5. Redogörelse för det analyserade materialet

5.1 Bakgrund om Iran

Iran är inte en etnicitet utan en nation som innefattas av många olika folkgrupper. Perser utgör ungefär hälften av befolkningen, därefter är azerierna flest i antal och sedan kurder som utgör drygt tio procent av invånarna. Utöver dessa folkgrupper finns det även ett mindre antal folkgrupper bestående av araber, turkmener, balucher och många fler. Den överväldigande majoriteten är muslimer och shiaislam är den dominerande riktningen och har varit landets statsreligion sedan 1500-talet. Anhängare till andra religioner eller inriktningar diskrimineras och icke-muslimer missgynnas vilket har föranlett att många har lämnat landet, framför allt efter den islamiska revolutionen 1979.³⁴ Fattigdomen är utbredd och skyddsnetet varierar beroende på vilken form av anställning man har. Sanktionerna mot landet har bidragit till att de sociala förhållandena i allmänhet har försämrats och har varit en av många orsaksfaktorer till den utbredda fattigdomen.³⁵ Historiskt har styrelseskicket i Iran oftast varit baserat på monarki tills den islamiska revolutionen som ersatte monarkin med en gudsstat baserad på religiösa grunder d.v.s. ett teokratiskt styrelseskick.³⁶

5.1.1 Islamiska republiken Iran

5.1.1.1 Politiska system och den andliga ledarens auktoritet

Iran är en islamisk republik konstruerad efter muslimska normer och värderingar. Parlamentet består av 290 ledamöter och benämns som *den Islamiska rådgivande församlingen* (majlis). Den största makten innehas av den andliga ledaren och presidenten är den som verkställer beslut. I praktiken går det inte att agera utan den högsta ledarens godkännande, vilket innebär att de flesta är begränsade i maktutövningen. Den högsta ledaren väljs av en s.k. *expertförsamling* som består av 86 skriftlärda som utses genom allmänna val, detta innebär att folket har en möjlighet att påverka. Däremot har det s.k. *väktarrådet* en central kontrollerande roll och fungerar som en översynsmyndighet som kontrollerar kandidaterna till de folkvalda institutionerna. Denna församling består av sex skriftlärda som utsetts av den andliga ledaren och sex jurister utsedda av Irans högsta åklagare med ett godkännande av parlamentet. Detta innebär att den andliga ledaren har kontroll över vilka kandidater som godkänns för att ställa upp i allmänna val och därmed försvårar möjligheten att kunna avsättas. Direkt underställt

³⁴ Landguiden, (2022)., *Iran – Befolkning och språk, Iran – Religion*.

³⁵ Ibid, *Iran – Sociala förhållanden*.

³⁶ Ibid, *Iran – Politiskt system*.

den högste ledaren finns en militärstyrka/underrättelsetjänst som kallas för *revolutionsgardet* (IRGC) vilket är ännu en bidragande faktor till den högsta ledarens auktoritet. Det finns även ett säkerhetsråd som leds av presidenten och benämns som det *högsta nationella säkerhetsrådet* vars uppgift är att skydda landets intressen, däribland den islamiska revolutionen som inkluderar ett försvar av den andliga ledaren.³⁷

5.1.1.2 Demokrati och rättigheter

Demokratiska principer är i princip obefintliga i det iranska samhället och det är vanligt att det framhålls att det finns folkvalda organ och att det hålls allmänna val för att försköna landets institutioner. Vid en analys av det politiska systemet är det tydligt att makten inte ligger hos folket utan hos den religiösa eliten som besitter den största maktutövningen i landet med den andliga ledaren som överhuvud. Kvinnans inflytande och juridiska rättigheter är begränsade i samhället, övervåld av statens olika organisationer tillhör vardagen och oliktankande förföljs och övervakas.³⁸ Dessa aspekter har delvis varit de faktorer som orsakat tidigare proteströrelser i Iran och det är framför allt kvinnans begränsning i samhället som orsakat de pågående protesterna i landet. Däremot har ingen revolt som uppkommit efter den islamiska revolutionen lyckats övermanövrera det existerande styret, men expansionen av de pågående protesterna har ingett hopp om ett förändrat Iran.

5.2 Sløjans revolution – den gemensamma revolutionen

Den 16e september 2022 avlider Amini till följd av polisbrutalitet. I en video som cirkulerar på sociala medier, ser man att Amini konfronteras av både kvinnor och män som river ner henne och attackerar henne på grund av hur hon bär sin slöja. Detta leder till att Amini grips eftersom hon ansågs bära slöjan på fel sätt. Hon misshandlades av moralpolisen och avled efter de omfattande skadorna hon utsattes för. Hennes begravning utvecklades till en protestvåg, nationellt som internationellt, och kom till uttryck genom slagord och vägran att bära slöja. Det förekom också att kvinnor klippte av en del av sitt hår i protest.³⁹ Efter Aminis död har det förekommit okända gasattacker mot flickskolor runt om i landet som resulterat i dödsfall och sjukhusinläggningar. Det har spekulerats huruvida attackerna är en varning och

³⁷ Ibid, *Iran – Politiskt system*.

³⁸ Ibid, *Iran – Demokrati och rättigheter*.

³⁹ BBC NEWS, (2022)., *Mahsa Amini: women take headscarves off in protest at funeral.*, Se Twitterreferens (1) i källförteckningen.

ett avsiktligt försök att stänga ned dessa skolor eftersom kvinnor varit en bidragande faktor till protesternas framgång.⁴⁰ Regeringen använder dödligt våld för att trycka ned protesterna, hundratals har fallit offer och tusentals har fängslats trots att protesterna mestadels uttryckts genom fredliga metoder. Det som gör det särskilt intressant att studera de pågående protesterna är att de skiljer sig med föregående proteströrelser eftersom denna tycks överkommit den etniska-, köns-, kulturella- och klassbarriären vilket indikerar att det uppkommit en påtaglig gemenskap som tidigare proteströrelser inte utmynnats i. Detta kan man bl.a. se genom en jämförelse med den gröna revolutionen som betraktas som en av de största proteströrelserna i Iran.

Protesterna efter Aminis död har utvecklats till en omfattande revolution som uttryckts i över hundra städer i Iran, detta trots hennes kurdiska bakgrund. Dessutom skanderas gemensamma slagord, däribland ”kvinna, liv, frihet” som har sitt ursprung i den kurdiska befrielsekampen. Dessa ord har förenat iranier över etniska och sociala gränser där man ser att kurder från väst, balucher från söder till perser i öst använder samma slagord som tidigare inte skådats.⁴¹ Den gröna revolutionen utspelades framför allt i Teheran och några centrala städer i Iran och det var medelklassen som initierade denna revolution. Begränsningen i protesternas spridning påvisar att viktiga aktörer som samhällets olika minoritetsgrupper och samhällsklasser inte engagerat sig i den gröna revolutionen. Man kan inte se att det funnits en gemensam målsättning eller att det existerat en tydlig gemenskap bland samhällets olika grupper. Detta kan ses genom kurderna och det baluchiska folket som inte deltog aktivt i den revolutionen⁴² men som har varit aktiva aktörer i de pågående protesterna.

Mot bakgrund av detta kan man se fundamentala skillnader mellan proteströrelserna. Den gröna revolutionen handlade om medelklassen och fuskanklagser i presidentvalet, spridningen av protesterna var begränsad och vissa grupper i samhället deltog inte aktivt. Däremot har de pågående protesterna d.v.s. sløjans revolution påvisat en djupare innebörd som handlar om att frigöra kvinnan från förtryck och avskaffa det religiösa styret för att kunna etablera ett demokratiskt- och jämställt samhälle. Gemensamma slagord och framgången i spridningen av

⁴⁰ BBC NEWS, Afshang, M, (2023)., *Iran investigates poisoning of hundreds of schoolgirls with toxic gas.*, Se Twitterreferens (2) och (3) i källförteckningen.

⁴¹ Amnestypress, Medin, J, (2023)., *Uppvaknandet i Iran – kan protesterna störta regimen? och* NPR, Bayram, S & Mohtasham, D, (2022)., *Iran’s protesters find inspiration in a Kurdish revolutionary slogan.*

⁴² MERIP, Saadi, S, (2020)., *The New Wave of Politics in the Struggle for Self-Determination in Rojhelat* och Amnestypress, Medin, J, (2023)., *Uppvaknandet i Iran – kan protesterna störta regimen?*

de pågående protesterna påvisar att olika grupper i samhället samverkar som tidigare inte fungerat gemensamt. Sammantaget indikerar dessa faktorer att det existerar en påtaglig gemenskap som tidigare proteströrelser inte utmynnats i, och de gemensamma slagorden visar att samhällets olika grupperingar strävar efter att gemensamt förändra de existerande institutionerna och förbättra kvinnans ställning i samhället.⁴³

5.2.1 Regimen förlorar kontroll

Däremot inleddes 2023 med att regeringen skärpte slöjtvånget⁴⁴ trots framgången i protesternas spridning. Detta innebär att regeringen inte beaktar protesternas krav. Efter ett par månader med intensiva protester har man sett en minskning i deltagandet över tid men protester sker fortfarande sporadiskt och kan ibland uttryckas annorlunda, däribland genom att demonstranter sjunger och dansar tillsammans. Misstron är dock fortsatt påtaglig och man kan se att staten inte har samma kontroll över befolkningen som tidigare trots att protesterna inte är lika intensiva. Detta kommer delvis till uttryck genom att många kvinnor vägrar följa landets klädkoder där man allt oftare ser obeslöjade kvinnor ute på Irans gator⁴⁵. Det förekommer även videor där konfrontationer med moralpolisen slutar med att denne blir ignorerad, i väg skickad eller i vissa fall påhoppad av civilsamhället.⁴⁶ Detta indikerar att moralpolisen förlorat sin auktoritet i samhället som tidigare utgjort en viktig del i statens kontroll över befolkningen, inte minst över kvinnan. Det har även utbrutit flertalet ”festivaler” ute på gatorna, där man ser att kvinnor och män dansar tillsammans⁴⁷ vilket är en överträdelse i det iranska samhället. Dessa aspekter påvisar att statens kontroll över samhället delvis har förlorats eftersom befolkningen i större utsträckning förbiser landets lagar och regler.

Sammantaget kan det konstateras att de pågående protesterna skiljer sig från föregående proteströrelser, detta eftersom det uttryckts en starkare gemenskap som tidigare inte uppkommit. Gemensamma slagord och tydlig aktivitet i protesterna av samhällets olika

⁴³ Ibid och Euronews, Askew, J, (2023)., *Iran protests: What caused them? Are they different this time? Will the regime fall?*

⁴⁴ ORF – Observer Research Foundation, Nahvi, F, (2022)., *The Women´s Movement in Iran* och Reuters, (2022)., *Ethnic groups swept up in Iran´s nationwide protests.*

⁴⁵ NPR, Tanis, F, (2023)., *Women across Iran are refusing to wear headscarves, in open defiance of the regime.*

⁴⁶ Se Twitterreferens (6), (7) och (8) i källförteckningen.

⁴⁷ Se Twitterreferens (5) och (9) i källförteckningen.

befolkningsgrupper⁴⁸ indikerar att samhället har en gemensam målsättning.

5.2.2 Sociala rörelser i kontexten av protesterna

Det finns flertalet oppositionella rörelser i det iranska samhället som representerar landets olika befolkningsgrupper. De pågående protesterna har dock uttryckt sig annorlunda och har främst kommit till uttryck genom unga personer, framför allt kvinnor, som verkar individuellt utan förankring i befintliga politiska grupper och figurer. Protesterna förefaller därmed vara självorganiserade utan någon utnämnd ledare eller grupp.⁴⁹ Mot bakgrund av detta har det därför inte funnits någon representation eller organisation som navigerat folket eller varit dess röst i protesterna. Detta trots mångfalden av politiska grupperingar som existerar inom iransk politik.

Paraplyorganisationen National Council of Resistance of Iran (NCRI) grundades 1981 och innefattar ett brett spektrum av representanter från olika grupper av det iranska samhället, och har utgjort det främsta motståndet mot det existerande styret i Iran.⁵⁰ Emellertid har framgången utevarit och i början av 2023 presenterades en ny koalition, Alliance for Democracy and Freedom in Iran (ADFIRAN), bestående av den före detta tronarvingen Pahlavi och ett par andra framstående personligheter från den iranska diasporan.⁵¹ Uppkomsten av nya koalitionen har ingett hopp och gör att protesterna behåller sin relevans, detta delvis genom representanten och kvinnorrättsaktivisten Masih Alinejad som använder sina sociala medier för att sprida kännedom om protesterna och uppmana till fortsatta protester.⁵² Alinejad har bjudits in till FN⁵³ och har även träffat Frankrikes president, Emmanuel Macron⁵⁴ vilket tyder på att hon anses vara en viktig aktör och röst för protesterna.

Det har dock uppkommit kritik från landets minoritetsgrupper som menar att valet av representanterna i den nya koalitionen nästan enbart utgörs av perser vilket inte avspeglar det

⁴⁸ STIMSON, Aman, F, (2023)., *Protests have brought Iran's ethnic minorities & Persian majority closer.*

⁴⁹ The Washington Institute, Khilji, M, (2022)., *How Iran's Protests Differ from Past Movements.* Policy Analysis och Amnestypress, Medin, J, (2023)., *Uppvaknandet i Iran – kan protesterna störta regimen?*

⁵⁰ Committees.parliament.uk, Abedini, H, (2020)., *The National council of resistance of Iran, NCRI.*

⁵¹ Atlantic Council., Fathollah-Nejad, A, (2023)., *An Iran opposition coalition was long overdue. It's an important step forward on the rocky road to change.*

⁵² Aftonbladet, Svensson, E, (2022)., *Masih Alinejad om protestvågen i Iran.*

⁵³ UNWatch, (2023)., *UN Commission on Status of women convened in New York.*

⁵⁴ TIME, Rajvanshi, A, (2023)., *Women of the year – Iranian Dissident Masih Alinejad Won't Be Silenced.*

iranska samhället. Med Pahlavi som frontfigur i koalitionen har det också uppkommit en rädsla att övergångsperioden blir permanent som Ruhollah Khomeini var tänkt som en tillfällig ledare efter den islamiska revolutionen.⁵⁵ Det finns också andra grupper i samhället som vill vara en del av den nya koalitionen som hindras och inte tillåts att delta, detta eftersom de inte anses sträva efter samma mål. Det har uttryckts att vissa grupper söker efter större självständighet vilket koalitionen inte anser vara förenligt med deras principer där sådana önskemål betraktas som hot och krav på separatism.⁵⁶

5.2.2.1 Sociala medier

En annan aspekt som har gjort denna proteströrelse särskilt effektiv är utvecklingen av internet och sociala mediers inflytande i samhället. Plattformar som Twitter, Telegram och Facebook har gett de pågående protesterna möjlighet att dokumentera och sprida kännedom om händelserna till omvärlden. Detta har föranlett att den iranska regimen begränsat medborgarnas tillgång till internet i ett försök att förhindra information att spridas och för att trycka ned protesterna. Trots att tillgången till internet är begränsad har Twitter översvämmats av videor som visar hur demonstranter attackerar av regimen styrkor och där döda och skadade kroppar syns på öppna gator. Twitter är dock inte den största plattformen i Iran men i kontexten av de pågående protesterna har det visat sig att plattformen använts frekvent av folk som varit på plats och dokumenterat händelser.⁵⁷

Sammantaget kan det konstateras att sociala medier har spelat en avgörande roll i dokumentationen av statens övergrepp och Twitter har varit en viktig plattform i sammanhanget, detta eftersom begränsningen av internet har gjort att vissa aspekter inte har kunnat rapporteras av konventionell media, däribland eftersom journalister begränsas och fängslas för att hindra spridningen.⁵⁸

⁵⁵ Memri, Mustafa, H, (2023)., *The Iranian Monarchists Do Not Represent The Multination Iran.*

⁵⁶ Fair Observer., Palani, H, (2023)., *Iran: Theocracy Must Make Way for Democracy, Not Dynasty.*

⁵⁷ Wired, Burgess, M, (2022)., *Iran's Protests Reveal What's Lost If Twitter Crumbles.*

⁵⁸ RSF, Reporters Without Borders, (2023)., *An everyday occurrence in Iran: three more women journalists jailed in Tehran, marking 55 arrests since the start of protests.*

6. Analys

I den här uppsatsen har jag främst analyserat artiklar och mediainlägg för att förstå mer om protesterna i Iran och för att ta reda på om och i så fall vilken fas i demokratiseringsprocessen landet befinner sig, med utgångspunkt i Rustows transitionsteori. För att kunna redogöra landets förutsättningar för demokrati visar jag de begränsningar som finns i det politiska systemet och hur olika kulturella faktorer har en inverkan på förutsättningarna för demokrati. Jag kommer nu att koppla samman beskrivningarna i kapitel fem med hjälp av valda teorier och visa att det iranska samhället både tagit steg framåt och steg bakåt vad gäller demokratisering och därutöver redogöra förutsättningarna för demokrati i landet.

6.1 Hur demokratiskt är Iran?

Demokrati innebär att folket har makten att välja vem eller vilka som ska representera dem. Genom att analysera Irans politiska system och styresskickets struktur utifrån om och i så fall vilken av Dahls sju institutioner som uppfyllts går det att utläsa nivån av demokrati i landet. Det finns förvisso (1) *folkvalda företrädare* vilket innebär att det finns demokratiska principer integrerat i det auktoritära styrelseskicket. Däremot återfinns den största makten hos den högsta andliga ledaren som inte är vald av folket. Regelbundna och återkommande val uppfylls i Iran men medborgarnas möjligheter till att kandidera är begränsade vilket tyder på att det inte råder (2) *fria och rättvisa val*. Det finns ingen religiös-, etnisk- eller könskrav som måste uppfyllas för att kunna rösta vilket innebär att det råder (3) *allmän- och lika rösträtt*. Det ges delvis (4) *frihet att ställa upp i val*, men genom regleringar gallras kandidater genom olika församlingar som gör att endast de som följer de normativa principerna i samhället ges rätten till att gå vidare i processen för att kunna delta i val, vilket innebär att oliktankande politiker till stor del hindras. (5) *Yttrandefriheten* är begränsad och oliktankande journalister, författare etcetera förföljs och trakasseras vilket innebär att även (6) *tillgången till alternativ information* till stor del inte existerar. Samtidigt ges medborgarna rätten till att organisera sig och ansluta sig till (7) *fria organisationer* vilket kan tolkas som en form av acceptans för opposition, dock i den mån samhällets och de islamiska principerna efterföljs.

Mot bakgrund av detta kan det konstateras att det finns vissa demokratiska principer som efterföljs men där dessa principer begränsas på olika sätt. Offentligt existerar dessa principer men genom ett komplext system begränsas nästintill alla av Dahls sju institutioner och precis som Hallgrens studie redogör, finns det vissa förutsättningar för demokrati men

begränsningarna i de demokratiska principerna antyder att det är en lång väg kvar till en övergång till demokrati.

6.2 Vart i demokratiseringsprocessen befinner Iran sig?

För att kunna redogöra om och i så fall vilken fas i demokratiseringsprocessen Iran befinner sig har jag valt att utgå ifrån Rustows bidrag om demokratiska transitioner. Teorin utgår ifrån fyra faser men i denna studie har jag valt att fokusera på de två förstnämnda faserna d.v.s. *enhetsfasen* och *upplösningssfasen* eftersom det tycks vara dessa som har initierats och möjligen uppfyllts i kontexten av de pågående protesterna i Iran.

6.2.1 Enhetsfas

Enhetsfasen kan tolkas som integrationsskapande och när grunden för ett nytt samhälle är under konstruktion. Denna del handlar framför allt om hur viktigt det är att det finns en gemenskap och någon form av nationell identitet i konstruktionen av ett nytt samhälle. Rustow menar att det utan dessa faktorer försvårar möjligheten och förutsättningarna för en framgångsrik demokratiseringsprocess. Den integrationsskapande aspekten handlar om de processer då samhället organiseras och enas för att uppnå ett gemensamt mål, som i detta sammanhang handlar om de utbredda protesternas vilja att förändra det iranska samhället. De pågående protesterna har uttryckt gemensamma slagord oavsett bakgrund eller i vilken del av landet protesterna har uttryckts sig i, vilket tyder på att det är en gemensam revolution och det finns ett gemensamt syfte som handlar om att avsätta det existerande styret och frigöra kvinnan från förtryck. Dessutom har tidigare motståndare enats och samverkar för att åstadkomma förändring. Detta indikerar att motsättningarna i samhället mellan landets befolkningsgrupper kan betraktas åsidosatta för ett gemensamt högre mål och syfte.

Det finns även kulturella faktorer som kan stärka gemenskapen och utgöra en grund för en nationell identitet, däribland religion, kultur och språk. En överväldigande del av samhället följer shiaislam och talar persiska vilket innebär att det finns en samhörighet. Utan samhörighet är det svårt att nå konsensus och ge skäl till samlevnad trots att det finns ett gemensamt mål. Detta innebär dock inte att det endast existerar shiamuslimer i Iran, det finns många andra befolkningsgrupper som följer andra inriktningar eller religioner som brukar

diskrimineras⁵⁹. Däremot utgör shiaislam och det persiska språket de faktorer som kan utgöra grund för en nationell identitet och förstärka gemenskapen som i sammanhanget uttryckts genom den gemensamma målsättningen. Den språkliga aspekten inkluderar fler grupper i samhället som gör att det finns ett kulturellt band mellan befolkningsgrupperna trots olikheterna i samhället. Mot bakgrund av detta uttrycks den gemensamma målsättningen genom gemensamma slagord och aktiviteten bland samhällets olika grupper vilket tidigare proteströrelser inte uppvisat.

Sammantaget kan det tolkas som att *enhetsfasen* har uppfyllts vad gäller gemenskapen och viljan av samhället att förändra existerande institutioner. Det finns också förutsättningar för en nationell identitet om diskrimineringen mot minoritetsgrupper försvinner och fundamentala fri- och rättigheter implementeras. Samhörigheten har sin grund i den gemensamma målsättningen vilket visar hur samhället tröttnat på det religiösa etablissemangen eftersom det har utvecklat en starkare gemenskap som tidigare rörelser inte uttryckt. Därtill avser *enhetsfasen* att det ska finnas grundläggande institutioner under en övergång till demokrati eller i fasen av statsbildning. Det krävs bl.a. ett oberoende domstolsväsende och ett fungerande skattesystem för att öka förutsättningarna för en framgångsrik demokratisering, som i sammanhanget inte existerar eftersom det politiska systemet är klarlagt auktoritärt och landet är en av världens mest korrupta länder⁶⁰. Detta innebär att de politiska och ekonomiska styrandeorganen inte fungerar i det iranska samhället och behöver således reformeras eller ersättas för att de ska uppfylla demokratiska principer och därmed fullgöra *enhetsfasens* kriterier.

Det kan därför konstateras att den institutionella aspekten inte är uppfylld i sammanhanget, däremot har det påvisats en starkare gemenskap och det finns en tydlig vilja av samhället att förändra eller skapa ett nytt samhälle. Detta har uttryckts genom gemensamma slagord, effektiv spridning av protesterna och att rörelser som tidigare varit motståndare slutits samman, som exempelvis i koalitionen ADFIRAN⁶¹. Detta innebär att *enhetsfasen* delvis har

⁵⁹ International Federation Of Human Rights, fidh, (2003)., *Discrimination against religious minorities in Iran* och United Nations Human Rights, (2019)., *Iran: UN expert says ethnic, religious minorities face discrimination*.

⁶⁰ The Iran Primer, (2023)., *Report: Corruption Perceptions in Iran*.

⁶¹ France24, (2023)., *No infighting: Iran opposition seeks elusive unity to unseat regime*.

uppfyllts men har ett par aspekter kvar för att betraktas som fullständiga.

6.2.2 Upplösningsfas

Upplösningsfasen syftar till att förklara när auktoritära styrelseformer förlorar förmågan att styra samhället. Alltså när medborgarna i större utsträckning slutar lyda landets lagar och regler. När detta sker innebär det enligt Rustows termer att samhället betraktas befinna sig i en fas av upplösning, och detta kan initieras av olika aktörer och delar av samhället, som i detta fall utgörs av befolkningen i form av proteströrelser. Det finns inga belägg för att t.ex. eliten i samhället eller att säkerhetsstyrkor bytt lojalitet till proteströrelsen än.

Med den empiriska bakgrunden kan det konstateras att folket, framför allt kvinnor, i större utsträckning vägrar följa landets klädkoder och man har sett att allt fler slutat lyda moralpolisen i samhället. Det har även uppstått stora ”festivaler” på gator och torg, där folket dansar och sjunger tillsammans, kvinnor som män. Detta är ännu en aspekt som påvisar att *upplösningsfasen* är initierad eftersom det är förbjudet att genomföra sådana handlingar i offentligheten, framför allt att obeslöjade kvinnor och män dansar tillsammans. Det kan därför konstateras att staten förlorat kontroll över fundamentala principer som är strikt reglerade i det iranska samhället, och innebär att moralpolisen förlorat sin auktoritet eftersom de allt oftare avisas vid konfrontationer med civilbefolkningen. Det finns dock inga belägg för att staten förlorat den huvudsakliga kontrollen över samhället, men det kan konstateras att det iranska samhället befinner sig i en fas av upplösning.

6.2.3 Sammanfattning

Sammantaget kan det konstateras att det finns belägg för att det existerar en starkare gemenskap som tidigare inte funnits, och att regimen förlorat en del av sin kontroll över det iranska samhället som har kommit till uttryck på olika sätt. *Enhetsfasen* kan delvis betraktas uppfyllt på grund av gemenskapen och den gemensamma målsättningen som uttryckts.

Däremot finns det belägg för att andra grupper i samhället diskrimineras vilket försvårar uppfyllandet av en nationell identitet, och rådande situation har också uttryckt att det finns grupper i samhället som söker självständighet vilket indikerar att en nationell identitet inte existerar. Mot bakgrund av detta finns det ingen gemensam grund som sammanväver samhällets olika grupper, den nuvarande gemenskapen grundar sig i den gemensamma målsättningen vilket innebär att gemenskapen riskerar att försvinna efter och om protesterna

lyckas avsätta det religiösa styret. Däremot finns det goda förutsättningar för att etablera en nationell identitet som kan inkludera alla grupper i samhället om vissa aspekter uppfylls. Det är också svårt att kontrollera ett samhälle och etablera ett demokratiskt styrelseskick utan fungerande institutioner. Därutöver kan det konstateras att *upplösningsfasen* har delvis uppfyllts men att staten fortfarande har den övergripande kontrollen över samhället, det finns inga belägg för att den allmogliga verksamheten inte fungerar. Denna studie har därför visat att det är möjligt att befinna sig i olika faser parallellt trots att ingendera av faserna uppfyllts. Mot bakgrund av detta kan en övergång till demokrati ske trots att alla faser inte är fullföljda och även om det inte existerar tillräckligt med institutioner. Däremot är det svårt att bibehålla ett demokratiskt samhälle utan fundament vilket innebär att Rustows kriterier är en förutsättning för en lyckad demokratiseringsprocess och för ett hållbart demokratiskt samhälle.

6.3 Sociala rörelser och metod för förändring

6.3.1 Oppositionella rörelser

Det finns flertalet politiska aktörer som representerar olika grupper i det iranska samhället som har exkluderats i den nya koalitionen.⁶² Exempelvis i ADFIRAN finns det en representant med kurdisk bakgrund som kan tolkas som ”kurdernas representant”. Hans politik är vänsterorienterad (KOMALA) och det finns många kurdiska aktörer som följer andra politiska visioner och inte delar samma ideologiska ståndpunkt, åsikter eller framtida beslut. Det har redan uttryckts att det största kurdiska partiet i Iran (PDKI) inte under några omständigheter kommer att samarbeta med Pahlavi⁶³ som är frontfiguren för den nyetablerade koalitionen. Dessutom finns det flertalet militanta och separatistiska oppositionsgrupperingar som har sina egna målsättningar och krav⁶⁴. Det finns heller inga belägg för att NCRI och ADFIRAN samarbetar och kan därför betraktas som rivaler.⁶⁵ Mot bakgrund av detta finns det risker för konflikter som kan hindra en framgång i demokratiseringsprocessen om den religiösa makten avsätts. Utebliven representation kan medföra spänningar i samhället och skulle i sådana fall innebära att splittringen mellan samhällets olika grupper återuppstår.

⁶² France24, (2023)., *No infighting: Iran opposition seeks elusive unity to unseat regime*.

⁶³ Se Twitterreferens (4) i källförteckningen.

⁶⁴ The Iran Primer, Donahue, C, (2020)., *Profiles: Iranian Opposition Groups*.

⁶⁵ NCRI, Kia, S, (2023)., *Who Is Reza the Bully”, and why Does Reza Pahlavi Seek Credit from Him?*

Sammantaget kan det konstateras att perser prioriterats i den nya koalitionen, trots att de endast utgör hälften av befolkningen. Det finns inte heller något som garanterar att övergångsperioden är tillfällig och främjandet för demokrati kan övergå till andra auktoritära styrelseformer. Trots att denna proteströrelse är annorlunda, eftersom den enat folk mer än tidigare, finns det för många försvårande omständigheter som kan uppstå på grund av de olika grupperingarna. Det existerar två breda koalitioner som inte samarbetar och därmed kan leda till konflikter vid en eventuell upplösning av det iranska samhället.

6.3.2 Sociala mediers inverkan

En annan aspekt som varit fundamental för protesterna är sociala medier och internet som har möjliggjort och utvecklat andra former av socialaktivism. Det har blivit enklare att sprida budskap och visa sitt missnöje i samhället utan att behöva delta fysiskt. En effekt av detta är att det har blivit svårare för auktoritära regimer att censurera sitt folk, och sociala rörelser har därmed utvecklats till mer otydliga och lösare strukturer till följd av internet.⁶⁶ Med den empiriska bakgrunden kan det konstateras att sociala medier, framför allt Twitter, i kontexten av de pågående protesterna, har bidragit till försvårandet av den iranska regimens censur och möjliggjort att protesterna kan utvecklas och fortsätta, detta trots begränsningen av internet. Därmed har sociala medier utgjort en fundamental faktor i dokumenteringen av statens handlande och övertramp mot de iranska medborgarna vilket har förändrat maktdynamiken i förmån till folket. Detta har särskilt blivit tydligare med Twitter som i sammanhanget möjliggjort att spridningen av protesterna fortgår trots begränsningarna i medierapporteringen och internet.

6.3.3 Metod för förändring

Protesterna har för det mesta uttryckts genom fredliga metoder vilket enligt Nepstad är en framgångsrik metod för att förändra ett samhälle, detta eftersom det finns belägg för att de flesta avvecklingar av auktoritära styrelseformer har skett genom ickevåldsbaserade metoder.⁶⁷ Detta innebär att det är viktigt att de pågående protesterna inte förblir våldsamma eftersom det försvårar möjligheterna till förändring. Våldsamma upplopp ger skäl till grövre motvåld av staten som samtidigt besitter mer resurser och våldskapital. Genom att följa en

⁶⁶ Eyerman, R & Jamison, A, (2010)., *Sociala rörelser I en ny tid*. Lund: Studentlitteratur, s. 20.

⁶⁷ Nepstad, E S, s. 5.

ickevåldsdisciplin förmedlas det att protesterna agerar oavsett konsekvenserna och innebär förlängda protestaktioner. Med den empiriska bakgrunden är det därför möjligt att säkerhetsstyrkor byter lojalitet till rörelsen om den är aktiv tillräckligt länge, vilket i sådana fall ökar förutsättningarna för en framgångsrik övergång till demokrati, enligt Nepstad.⁶⁸

Det kan även konstateras att de flesta omständigheter utifrån Nepstads fem omständigheter när en social rörelse kan betraktas som revolutionär har uppfyllts i kontexten av de pågående protesterna. Dessa har kommit till uttryck genom att det råder tvivel om statens legitimitet och det finns ett tydligt missnöje i samhället där folket agerar oavsett konsekvenser trots våldsamma konfrontationer. Därtill kan man se att oppositionella rörelser delvis förenats och att samhällets olika grupper samverkar med en gemensam målsättning som framför allt kommer till uttryck genom de gemensamma slagorden som skanderas.

6.4 Irans förutsättningar för demokrati

När spridningen av demokratiska system över världen har studerats har man sett att det finns ett samband mellan demokrati och kulturella faktorer. Man har sett att de flesta demokratier utgörs av stater där kristendomen är dominerande.⁶⁹ Detta innebär att religion är en kulturell faktor som påverkar förutsättningarna för en demokratisering som i sammanhanget betyder att Iran som är ett muslimskt land har en sämre utgångspunkt för att nå ett demokratiskt samhälle. En annan kulturell faktor är befolkningens sammansättning. Grundtesen är att en demokratisering främjas om befolkningen till stor del är homogen eftersom det annars existerar kulturella olikheter som karaktäriseras av konflikter och motsättningar i samhället.⁷⁰ Detta är ännu en aspekt som talar för att förutsättningarna i Iran är sämre eftersom samhället inte är tillräckligt homogent. Icke-persiska grupper utgör cirka 50% av befolkningen och är överväldigande marginaliserade⁷¹. Därtill har närliggande länder som Afghanistan och Turkiet blivit alltmer auktoritärt vilket också har en effekt på landets förutsättningar för demokrati eftersom närliggande regioner har en inverkan. Ett land som är omringat av auktoritära stater har det svårare att demokratiseras och har därmed sämre förutsättningar för att kunna etablera en hållbar demokrati⁷².

⁶⁸ Ibid, s. 129.

⁶⁹ Denk, T & Silander, D, s. 55.

⁷⁰ Ibid, s. 57.

⁷¹ Foreign policy, Nader, A & Stewart, R, (2013)., *Iran's forgotten ethnic minorities*.

⁷² Merkel, W, (2008)., *Democratisation - Democracy through War?*, s. 495.

En annan aspekt är att beakta trenden för styrelseskick i världen eftersom det kan förklara förutsättningarna för en demokratisering av ett land. Enligt Samuel Huntington finns det demokratiseringsvågor och omvända vågor som karaktäriseras av olika utkomster beroende på formen av vågor⁷³. Under 2000-talet har man sett att liberala demokratier blivit färre och auktoritära styrelseformer fler vilket indikerar att världen befinner sig i en omvänd våg⁷⁴. Karaktäriserande för en sådan period är motgångar för demokratier och ett hinder för demokratiska reformer. Detta kan betyda att framsteg i demokratiseringsprocessen för Iran, men även andra länder, kan avstanna och ta längre tid än förväntat. Det blir därmed svårare för proteströrelser att behålla relevansen och riskerar förbli irrelevanta över tid. Mot bakgrund av tidigare proteströrelser kan det förklara ett möjligt utfall för samtidens protester eftersom praxis, enligt Eyerman och Jamison, präglar nya sociala rörelser och dess riktning. Med den empiriska bakgrunden är det således viktigt att sociala rörelser håller sig aktiva och relevanta eftersom den historiska aspekten har visat att protester annars riskerar att avstanna och misslyckas.

Trots att det råder större enighet och gemenskap i det iranska samhället som tidigare proteströrelser inte utmynnats i tycks en demokratisering vara långt borta. Detta beror på olika faktorer men ett grundläggande hinder är att ADFIRAN inte innehåller representanter från samhällets olika grupper. Exkluderandet i representationen medför risker för inre konflikter och motsättningar i samhället vilket kan hindra en demokratisering och resultera i en tillbakagång i demokratiseringsprocessen. Det finns också andra grupper i samhället som önskar självständighet vilket kan leda till konfrontationer ifall den nuvarande regimen förlorar makten utan rådande konsensus. Dessutom finns det två breda koalitioner som inte samarbetar och därmed ökar risken för spänningar i samhället. En representation som avspeglar det iranska samhället och en enad opposition skulle förbättra förutsättningarna för att åstadkomma ett demokratiskt samhälle. De pågående protesterna är onekligen revolutionära men på grund av grupper som inte samarbetar och exkluderandet i representationen kan det uppstå hinder i demokratiseringsprocessen och därmed försämrar landets förutsättningar för demokrati.

⁷³ Huntington, S P, (2017)., *The third wave democratization in the late twentieth century.*, Johanneshov: MTM, s. 15.

⁷⁴ The V-Dem Institute, Democracy Report, (2022)., *Autocratization Chaning Nature?*, s. 5-7 och Svenska Dagbladet, Lundquist, V, (2018)., *Auktoritära styren får allt större inflytande i världen.*

7. Slutsats

Mot bakgrund av studiens analys kan det konstateras att de två första faserna i Rustows transitionsteori delvis har uppfyllts men det finns vissa aspekter som återstår för att samhället ska kunna uppfylla de fullständigt. Det går att motivera för att det iranska samhället delvis har uppfyllt *enhetsfasen* eftersom de pågående protesterna uttryckt en gemensam målsättning och det har framkommit en starkare gemenskap som tidigare rörelser inte utmynnat i. Det har framlagts belägg för att statens kontroll har minskat men inte i den grad att *upplösningssfasen* kan betraktas fullständigt uppfyllt, detta eftersom den övergripande kontrollen fortsatt är i statens kontroll och den förlorade kontrollen utgörs främst av moralpolisens förlorade auktoritet i samhället. Alltså har jag visat belägg för att det iranska samhället befinner sig i båda faserna samtidigt vilket betyder att en fas inte behöver uppfylla alla kriterier innan nästa fas kan initieras. Rustows bidrag behöver således nyanseras mot bakgrund av denna studie eftersom de pågående protesterna har visat att ett samhälle kan befinna sig i två faser parallellt. Sammantaget kan det iranska samhället betraktas befinna sig i en form av upplösning där nästa steg i processen blir *övergångssfasen* ifall utvecklingen fortsätter och fler kriterier uppfylls, däribland en nationell identitet och att staten förlorar mer kontroll över samhället.

Denna studie besvarar även på frågeställningen om sociala mediers inverkan i de pågående protesterna. Analysen visar att internet har öppnat upp för andra former av socialaktivism som bidragit till att folket har fått ett större inflytande att kunna påverka och framtvunga förändringar i samhället. Twitter är i sammanhanget ett bra exempel för att visa utvecklingen av internet. Därtill visar analysen att ADFIRAN har misslyckats med att avspegla det iranska samhället i representationen, och det har redan uttryckts missnöje bland landets minoritetsgrupper, inte minst från det största kurdiska partiet i Iran, PDKI. Det existerar heller inget samarbete mellan de oppositionella koalitionerna vilket indikerar att det kan uppstå konflikter framöver. Mot bakgrund av detta riskerar gemenskapen att försvinna eftersom missnöjet i representationen och bristen på samarbete kan utvecklas till interna konflikter och motsättningar i samhället vilket skulle förhindra en framgång i demokratiseringsprocessen. Med den empiriska bakgrunden är Irans förutsättningar för demokrati sämre, dels på grund av kulturella faktorer, dels den geografiska placeringen. Det finns också belägg för att muslimska länder har sämre förutsättningar för att kunna demokratiseras och gör det inte lättare att världen kan tolkas befinna sig i en omvänd våg som karaktäriseras av demokratiska

motgångar och auktoritära framgångar.

7.1 Målsättning

I den här uppsatsen har jag redovisat belegg för att de pågående protesterna skiljer sig från föregående proteströrelser eftersom det uttryckts en starkare gemenskap och det finns en gemensam målsättning som tidigare inte existerat. Den här uppsatsen bidrar därför med en ny infallsvinkel i studiet om Iran eftersom befolkningen utvecklat en starkare gemenskap som innebär att det tidigare heterogena samhället förts närmare varandra. Därtill har jag visat belegg för vikten av sociala medier i det empiriska underlaget, särskilt med plattformen Twitter, där rapporteringen av vissa händelser uppdagats på Twitter men inte i vanliga nyhetsmedier. Materialet från Twitter har således varit en tillgång eftersom den redogjort mer detaljerad information som ger en tydligare bild över situationen.

Mot bakgrund av detta är min målsättning att mitt bidrag ska visa hur Twitter kan användas i vetenskapliga studier trots tillförlitlighetsproblemen med källor från internet och sociala medier. Utvecklingen av internet har gjort att det finns fler former av källor och denna studie har visat att material som funnits på Twitter har ibland inte rapporterats, vid samma tillfälle, i etablerade medier. Därtill har jag visat hur avgränsningen kan hanteras vid användandet av Twitter-källor och hur innehållet kontrolleras för att öka tillförlitligheten. Detta genom att använda material som erkända journalister eller organisationer publicerar på sina Twitterkonton. För att kontrollera sanningshalten jämförs informationen mot andra blogginslag eller nyhetsartiklar för att säkerställa att videomaterial som publiceras inte är förvrängda. Således finns det tekniker för att kontrollera sanningshalten av material från sociala medier.

Källförteckning

Abbaszadegan, F & Wennberg, F, (1998)., *Hydropolitik och demokrati*. Uppsala: Sällskapet för asienstudier

Aftonbladet, Svensson, E, (2022)., *Masih Alinejad om protestvågen i Iran*

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/y66rEE/masih-alinjead-om-protestvagen-i-iran-darfor-ar-jag-redo-att-do>

Hämtad: 2023-05-20

Ahrne, G & Svensson, P, (2022)., *Handbok i kvalitativa metoder*. Upplaga 3. Stockholm: Liber

ALLEA – All European Academics, (2018)., *Den europeiska kodexen för forskningens integritet*., Reviderad utgåva., Berlin

Altinget, Jederlund, L, (2023)., *Demokratierna I EU och Nato kan inte låta Orbàn och Erdogan bestämma*

<https://www.altinget.se/artikel/demokratierna-i-eu-och-nato-kan-inte-laata-orban-och-erdogan-bestamma>

Hämtad: 2023-03-29

Amnesty International, (2022)., *Dödliga nedslag på protesterna mot Mahsa Aminis död i Iran*

<https://www.amnesty.se/aktuellt/dodliga-nedslag-pa-protesterna-mot-mahsa-amininis-dod-i-iran/>

Hämtad: 2023-01-15

Amnestypress, Medin, J, (2023)., *Uppvaknandet i Iran – kan protesterna störta regimen?*

<https://www.amnestypress.se/artiklar/reportage/26884/uppvaknandet-i-iran-kan-protesterna-storta-regimen/>

Hämtad: 2023-05-17

Atlantic Council., Fathollah-Nejad, A, (2023)., *An Iran opposition coalition was long overdue. It's an important step forward on the rocky road to change*

<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/iransource/an-iran-opposition-coalition-was-long-overdue-its-an-important-step-forward-on-the-rocky-road-to-change/>

Hämtad: 2023-03-06

BBC NEWS, (2022)., *Mahsa Amini: women take headscarves off in protest at funeral.*

<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-62940907>

Hämtad: 2023-02-24

BBC NEWS, Afshang, M, (2023)., *Iran investigates poisoning of hundreds of schoolgirls with toxic gas*

<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-64797957>

Hämtad: 2023-03-10

Bryman, A, (2018)., *Samhällsvetenskapliga metoder*. Tredje upplagan, Stockholm: Liber

Committees.parliament.uk, Abedini, H, (2020)., *The National council of resistance of Iran, NCRI*

<https://committees.parliament.uk/writtenevidence/2378/html/>

Hämtad: 2023-05-25

Culture trip, Fallahi, P, (2018)., *Persia or Iran?*

<https://theculturetrip.com/middle-east/iran/articles/how-did-iran-get-its-name/>

Hämtad: 2023-02-24

Dahl, A R, (1999)., *Demokrati och dess antagonister.*, Yale University, New Haven och London 1989

Denscombe, M, (2018)., *Forskningshandboken för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Johanneshov: MTM

Denk, T & Silander, D, (2007)., *Att studera demokratisering – fenomen, förlopp, förutsättningar och framtid.*, Stockholm: Santérus

Euronews, Askew, J, (2023)., *Iran protests: What caused them? Are they different this time?*

Will the regime fall?

<https://www.euronews.com/2022/12/20/iran-protests-what-caused-them-who-is-generation-z-will-the-unrest-lead-to-revolution>

Hämtad: 2023-05-18

Eklind, K, (2010)., *Iran: från dåtid till nutid*. Stockholm: Ferdosi

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H & Wängnerud, L, (2017)., *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Femte upplagan. Stockholm: Wolters Kluwer

Eyerman, R & Jamison, A, (2010)., *Sociala rörelser I en ny tid*. Lund: Studentlitteratur

France24, (2023)., *No infighting: Iran opposition seeks elusive unity to unseat regime*.

<https://www.france24.com/en/live-news/20230216-no-infighting-iran-opposition-seeks-elusive-unity-to-unseat-regime>

Hämtad: 2023-05-25

Foreign policy, Nader, A & Stewart, R, (2013)., *Iran's forgotten ethnic minorities*.

<https://foreignpolicy.com/2013/04/03/irans-forgotten-ethnic-minorities/>

Hämtad: 2023-05-25

Fair Observer., Palani, H, (2023)., *Iran: Theocracy Must Make Way for Democracy, Not Dynasty*

<https://www.fairobserver.com/politics/iran-theocracy-must-make-way-for-democracy-not-dynasty/>

Hämtad: 2023-03-09

Globalis, (2022)., *Iran*

<https://www.globalis.se/Laender/iran>

Hämtad: 2023-01-13

Hydèn, G, (1998)., *Demokratisering i tredje världen*. Lund: Studentlitteratur

Holocaust Encyclopedia., *Iran during world war II*., United States Holocaust Memorial

Museum, Washington, DC

<https://encyclopedia.ushmm.org/content/en/article/iran-during-world-war-ii>

Hämtad: 2023-02-24

Huntington, S P, (2017)., *The third wave democratization in the late twentieth century.*,
Johanneshov: MTM

International Federation Of Human Rights, fidh, (2003)., *Discrimination against religious minorities in Iran*

<https://www.fidh.org/IMG/pdf/ir0108a.pdf>

Landguiden, (2022)., *Iran*

<https://www-ui-se.proxybib.miun.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/iran/>

Hämtad: 2023-01-13

Medya News, Boyle, P, (2022)., *Mahsa killed not only because of hijab also for being Kurdish*

<https://medyanews.net/mahsa-killed-not-only-because-of-hijab-but-also-for-being-kurdish/>

Hämtad: 2023-01-15

Memri., Mustafa, H, (2023)., *The Iranian Monarchists Do Not Represent The Multination Iran*

<https://www.memri.org/reports/iranian-monarchists-do-not-represent-multinational-iran>

Hämtad: 2023-03-08

MERIP, Saadi, S, (2020)., *The New Wave of Politics in the Struggle for Self-Determination in Rojhelat*

<https://merip.org/2020/08/the-new-wave-of-politics-in-the-struggle-for-self-determination-in-rojhelat/>

Hämtad: 2023-05-08

Merkel, W, (2008)., *Democratisation – Democracy through War?*

<https://doi.org/10.1080/13510340801991106>

NPR, Bayram, S & Mohtasham, D, (2022)., *Iran's protesters find inspiration in a Kurdish revolutionary slogan*

<https://www.npr.org/2022/10/27/1131436766/kurdish-roots-iran-protest-slogan>

Hämtad: 2023-05-19

NPR, Chappell, B & Estrin, D, (2023)., *Here's why Netanyahu's court overhaul, now on hold, brought Israel to the brink*

<https://www.npr.org/2023/03/27/1166200532/israel-civil-war-netanyahu-court-control>

Hämtad: 2023-04-13

Nepstad, E S, (2011)., *Nonviolent Revolutions: Civil Resistance in the Late 20th Century*

<https://doi-org.proxybib.miun.se/10.1093/acprof:oso/9780199778201.003.0001>

NCRI, Kia, S, (2023)., *Who Is Reza the Bully”, and why Does Reza Pahlavi Seek Credit from Him?*

<https://www.ncr-iran.org/en/news/who-is-reza-the-bully-and-why-does-reza-pahlavi-seeks-credit-from-him/>

Hämtad: 2023-05-25

ORF – Observer Research Foundation., Nahvi, F, (2022)., *The Women's Movement in Iran*

<https://www.orfonline.org/expert-speak/the-womens-movement-in-iran/>

Hämtad: 2023-02-24

Reuters, (2022)., *Ethnic groups swept up in Iran's nationwide protests.*

<https://www.reuters.com/world/middle-east/ethnic-groups-swept-up-irans-nationwide-protests-2022-10-17/>

Hämtad: 2023-02-24

Rustow, A D, (1970)., *Transitions to Democracy: Toward a Dynamic Model.*, Published by: *Comparative Politics*, Ph.D. Programs in Political Science, City University of New York

<https://www.jstor.org/stable/421307>

RSF, Reporters Without Borders, (2023)., *An everyday occurrence in Iran: three more women journalists jailed in Tehran, marking 55 arrests since the start of protests*

<https://rsf.org/en/everyday-occurrence-iran-three-more-women-journalists-jailed-tehran->

marking-55-arrests-start

Hämtad: 2023-05-22

STIMSON, Aman, F, (2023)., *Protests have brought Iran's ethnic minorities & Persian majority closer*

<https://www.stimson.org/2023/protests-have-brought-irans-ethnic-minorities-persian-majority-closer/>

Hämtad: 2023-05-18

SJF, Journalistförbundet, (2021)., *Spelregler för press, radio och tv – Publicitetsregler.*

<https://www.sjf.se/yrkesfragor/yrkesetik/spelregler-press-radio-och-tv/publicitetsregler>

Hämtad: 2023-05-23

Svenska.yle.fi, Femmich, J, (2022)., *Revolution, inbördeskrig eller tillbaka till status quo – i de här riktningarna kan protesterna i Iran gå*

<https://svenska.yle.fi/a/7-10021971>

Hämtad: 2023-05-17

Svenska Dagbladet., Lundquist, V, (2018)., *Auktoritära styren får allt större inflytande i världen.*

<https://www.svd.se/a/RxpE9x/auktoritara-styren-far-allt-storre-inflytande-i-varlden>

Hämtad: 2023-03-09

Sundquist, V H, (2013)., *Iranian Democratization Part I: Historical Case Study of the Iranian Green Movement*

<https://www.jstor.org/stable/26466486>

The Iran Primer, (2023)., *Report: Corruption Perceptions in Iran.*

<https://iranprimer.usip.org/blog/2023/feb/01/report-corruption-perceptions-iran>

Hämtad: 2023-05-20

The V-Dem Institute, Democracy Report, (2022)., *Autocratization Chaning Nature?*

https://v-dem.net/media/publications/dr_2022.pdf

Twitterreferens (1), @AlinejadMasih, (2022)., *Video confrontation on Mahsa Amini*
<https://twitter.com/AlinejadMasih/status/1570770630978719744?s=20&t=ScfDHYpz0JvHyCIWFDwclA>

Hämtad: 2023-02-24

Twitterreferens (2), @PDKIenglish, (2023)., *Tens of girls have been hospitalized in the kurdish city of Mahabad*
<https://twitter.com/PDKIenglish/status/1632790472199421955?cxt=HHwWhoC2gZOS66gtAAA>

Hämtad: 2023-03-10

Twitterreferens (3), @JosephiAdele, (2023)., *På internationella kvinnodagen 2023. Den kemiska attacken mot skolflickor I Iran fortsätter*
<https://twitter.com/JosephiAdele/status/1633404619392012290?cxt=HHwWhMC-lZy2gqstAAAA>

Hämtad: 2023-03-10

Twitterreferens (4), @PDKIenglish, (2022)., *PDKI and the kurdish people will under no circumstances cooperate with Pahlavi*
<https://twitter.com/PDKIenglish/status/1628001912481058817?cxt=HHwWgsC48aTH6ZctAAA>

Hämtad: 2023-03-10

Twitterreferens (5), @JoesphiAdele, (2023)., *Trotsar förbuden*
<https://twitter.com/JosephiAdele/status/1642450837455663106?cxt=HHwWhMCz-bSVIMstAAAA>

Hämtad: 2023-05-09

Twitterreferens (6), @JosephiAdele, (2023)., *Harrassed women throwing out hijab milita*
<https://twitter.com/JosephiAdele/status/1653719279533957120?cxt=HHwWgICx7Yi7mPMtAAAA>

Hämtad: 2023-05-09

Twitterreferens (7), @JosephiAdele, (2023)., *Iranska kvinnor som fått nog av moralpolisen*

<https://twitter.com/JosephiAdele/status/1642260340032299008?cxt=HHwWgICzxYDFvcotAAA>

Hämtad: 2023-05-10

Twitterreferens (8), @AlinejadMasih, (2023)., *Iranian brave women challenging clerics*

<https://twitter.com/AlinejadMasih/status/1657337324571639813?cxt=HHwWioC2gYHhhYAuuAAAA>

Hämtad: 2023-05-17

Twitterreferens (9), @AlinejadMasih, (2023)., *Brave girls who sings without headscarves and boys along with them*

<https://twitter.com/AlinejadMasih/status/1654820465569853440?cxt=HHwWgMCzlcScjftAAA>

Hämtad: 2023-05-17

The Iran Primer, Donahue, C, (2020)., *Profiles: Iranian Opposition Groups*

<https://iranprimer.usip.org/blog/2020/jul/02/profiles-iranian-opposition-groups>

Hämtad: 2023-05-21

The Washington Institute., Khilji, M, (2022)., *How Iran's Protests Differ from Past Movements*. Policy Analysis

<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/how-irans-protests-differ-past-movements>

Hämtad: 2023-03-06

Time, Rajvanshi, A, (2023)., *Women of the year – Iranian Dissident Masih Alinejad Won't Be Silenced*

<https://time.com/6259111/masih-alinejad/>

Hämtad: 2023-05-18

UNWatch, (2023)., *UN Commission on Status of women convened in New York*

<https://unwatch.org/standing-with-iranian-women/>

Hämtad: 2023-05-18

United Nations Human Rights, (2019)., *Iran: UN expert says ethnic, religious minorities face discrimination*

<https://www.ohchr.org/en/press-releases/2019/10/iran-un-expert-says-ethnic-religious-minorities-face-discrimination>

Hämtad: 2023-05-25

Wired, Burgess, M, (2022)., *Iran's Protests Reveal What's Lost If Twitter Crumbles*

<https://www.wired.co.uk/article/protests-in-iran-twitter>

Hämtad: 2023-03-06